

Bilaga 3: Jämförelser mellan 2003 års och 2015 års enkät. Lärare i årskurs 9 som genomfört ämnesproven i engelska, matematik och svenska

---

Innehåll

1	Bakgrundsvariabler	3
2	Hur påverkar de nationella proven lärares arbete och undervisning i årskurs 9 i ämnena engelska, matematik och svenska?	5
2.1	Hur proven påverkar planeringen under året.	5
2.2	Hur viktiga är provens effekter på lärares planering av undervisningen?	7
2.3	Hur proven påverkar ämnesinnehåll	9
2.4	Hur proven påverkar arbetssättet	10
3	På vilket sätt förbereder lärare sina elever?	11
3.1	Lärares förberedelser inför proven avseende förmodat ämnesinnehåll.....	11
3.2	Lärares förberedelser inför proven genom att låta eleverna arbeta med liknande uppgifter.....	13
3.3	Lärares förberedelser inför proven genom att informera eleverna om sättet att bedöma provet	14
3.4	Anser lärare att proven missgynnar vissa grupper av elever?	16
3.5	Anser lärare att proven prioriterar kunskaper som är lätta att mäta?	17
3.6	Anser lärare att proven är krångliga att hantera?	18

Bilaga 3

2016-11-18
Dnr 2014:00510 5.1.3
2 (18)

Bilaga till Skolverkets rapport nr. 447 (2016) *Nationella proven i grundskolans års-kurs 6 och 9. En uppföljning av lärares, rektorers och elevers uppfattningar om proven.*

I denna bilaga redovisas de analyser som gjorts för jämförelse av 2003 och 2015 års enkäter. Samtliga tabeller i denna bilaga relaterar till redovisningen i kapitel 2, ”Vad tycker lärare om de nationella proven 2015 jämfört med 2003?”

Analyserna baseras på ett urval av enkätregistret och omfattar lärare som genomfört nationella prov i årskurs 9 i ämnena engelska, matematik och svenska.

Följande enkätsvar ingår *inte*:

- Lärare som genomförde nationella prov i åk 5 2003
- Lärare som genomförde nationella prov i årskurs 6 2015
- Lärare som genomförde nationella prov i årskurs 9 i NO- och SO-ämnena 2015.

I tabellerna används årtalen ”2003” och ”2015” vilket avser de år som enkäterna genomfördes. Noteras böra att båda enkäterna genomfördes läsåret efter själva proven genomfördes. Båda enkäterna distribuerades i början av vårterminen efterföljande år, innan provperioden hade börjat. I 2003 års enkät ställdes frågor om proven som genomfördes vårterminen 2002 och i 2015 års enkät ställdes frågor om proven som genomfördes vårterminen 2014.

I 2015 års enkät distribuerades lärarenkäterna till lärare i både årskurs 6 och 9 och i samtliga fem provämnen (engelska, matematik, svenska, naturorienterande ämnen och samhällsorienterande ämnen). I 2003 års enkät distribuerades lärarenkäterna till lärare i årskurs 5 och 9 och i tre provämnen (engelska, matematik och svenska).¹ Delpopulationen lärare i åk 9 i 2015 års enkät för ämnena engelska, matematik och svenska är mindre än motsvarande delpopulation 2003. Detta beror dels på att i 2015 års enkät utgjorde dessa ämnesprov en mindre andel av den totala undersökningsgruppen redan från början och dels för att bortfallet är större 2015.

- 2003 var det 1583 lärare som besvarade enkäten utifrån urvalet; lärare som genomförde nationella prov i årskurs 9 i engelska, matematik eller svenska. Denna grupp utgör cirka *tre fjärdedelar* av det totala antalet respondenter i 2003 års enkät.
- 2015 var det 324 lärare som besvarade enkäten utifrån urvalet; lärare som genomförde nationella prov i årskurs 9 i engelska, matematik eller svenska. Denna grupp utgör cirka *en femtedel* av det totala antalet respondenter i 2015 års enkät.

Inledningsvis ges en översikt över bakgrundsvariabler i de delpopulationer (2003 och 2015) som ingår i analyserna. I vissa fall jämför vi 2015 års enkät med totalpopulationen lärare (i hela riket) som undervisar i årskurs 7-9 2015.

---

¹ 2003 var dessa ämnesprov samtliga nationella prov som genomfördes i årskurs 9.

1 Bakgrundsvariabler

Tabellen nedan visar att 2003 är andelen lärare i stort sett en tredjedel i respektive ämne. Tabellen visar också att 2015 är svensklärarna dubbelt så många som engelsklärarna. Detta kan vara en slumpmässig variation eller systematiskt bortfall. Om bortfallet är systematiskt, vilket vi inte vet, blir det systematiska fel i analyserna. För att korrigera ett eventuellt systematiskt bortfall är delpopulationen viktad på olika sätt.

Andelen matematiklärare fördelar sig lika (38 respektive 37 procent) båda åren.

Tabell 1.1: Ämnesfördelning lärarenkät 2003 och 2015. Procent.

Ämnesfördelning, lärare åk 9		
Ämnen	2003	2015
Svenska	32	42
Engelska	30	21
Matematik	38	37
<i>Total</i>	<i>100</i>	<i>100</i>

Andelen matematiklärare i årskurs 7 till 9 i den totala lärarpopulationen i riket illustreras i Tabell 1.2 nedan och den visar att andelen matematiklärare som besvarat 2015 års enkät i stort överensstämmer med andelen lärare i årskurs 7 till 9 i hela riket samma år.

Tabell 1.2. Ämnesfördelning i totalpopulationen (lärare i hela riket) i åk 7-9 2015. Procent.

Ämnen	Lärare i åk 7-9 hela riket 2015
Svenska	21
Engelska	17
Matematik	39
Svenska och engelska	21
Alla tre ämnen	3
<i>Total</i>	<i>100</i>

Bortfallet i frågan om kön har ökat rejält från 2003 till 2015. Dessutom har ett tredje svarsalternativ tillkommit 2015 ("Vill inte definiera"). Den gruppen är dock bara 4 procent, men gör ändå jämförelsen lite mer komplex. Vad som orsakat den stora ökningen av "ej svar" är svårt att förklara. Möjliga orsaker kan vara att i 2015 års enkät kommer frågan om kön nästan sist, en annan förklaring kan vara att det tredje alternativet "Vill ej definiera" möjligen skulle kunna irritera vissa respondenter.

Bilaga 3

2016-11-18
Dnr 2014:00510 5.1.3
4 (18)

Tabell 1.3: Könsfördelningen 2003 och 2015 års enkät samt i hela riket 2015. Procent

	2003	2015	totalpop 2015
Kvinna	63	66	70
Man	37	16	30
Vill inte definiera	n/a	4	n/a
Ej svar	1	14	n/a
<i>Total</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>

I

Tabell 1.4 nedan illustrerar att de lärare i årskurs 9 som besvarat enkäten 2015 har, i högre grad än 2003 arbetat, längre på samma skola. Två tredjedelar av lärarna 2015 har arbetat mellan 6 och 10 år och nästan hälften har arbetat mer än 10 år på samma skola. I 2003 års enkät hade hälften av lärarna arbetat 1-5 år på samma skola.

Tabell 1.4. Fördelning över antal år man jobbat på skolan, lärare åk 9 i 2003 och 2015 års enkät. Procent

Antal år man jobbat på skolan, lärare åk 9 2003 & 2015		
	2003	2015
0-2 år	26	13
3-5 år	26	18
6-10 år	12	24
Mer än 10 år	37	45
<i>Total</i>	<i>100</i>	<i>100</i>

I 2003 års enkät frågade man inte efter hur länge man arbetat som *lärare*.² Vid en jämförelse med hela riket, av lärare i årskurs 7 till 9 år 2015, kan vi se att lärarna i 2015 års enkät tillhör de mer erfarna lärarna (se nedan). Nästan hälften av lärarna har mellan 11 och 20 års erfarenhet i yrket. Fyra av tio lärare i hela riket är lärare som arbetat upp till tio år i yrket medan det i enkäten är en fjärdedel.

---

² Då efterfrågades hur länge man arbetat i sitt *ämne*. ”Hur många år har du undervisat i de(t) ämne(n) du undervisar i nu?”

Tabell 1.5. Fördelning över antalet år man arbetat som lärare, jämförelse mellan åk 9 i 2015 års enkät och åk 7-9 i hela riket. Procent.

Antal år som lärare	Lärare i åk 9, 2015 års enkät	Lärare åk 7-9, 2015 hela riket
1-10 år	25	41
11-20 år	46	40
Mer än 20 år	14	20
Ej svar	15	
<i>Total</i>	<i>100</i>	<i>100</i>

2 Hur påverkar de nationella proven lärares arbete och undervisning i årskurs 9 i ämnena engelska, matematik och svenska?

I detta avsnitt presenteras de analyser som ligger till grund för jämförelser mellan 2003 års och 2015 års enkät vad gäller hur proven påverkar arbete och undervisning ur olika perspektiv.

Samtliga frågor i detta kapitel avser frågorna: *I vilken grad anser du att nationella prov i allmänhet påverkar arbetet i följande avseenden?*

- a) *Planering under året*
- b) *Ämnesinnehåll*
- c) *Arbetsätt*

2.1 Hur proven påverkar planeringen under året.

Tabell 2.2.1. Fördelningen för i vilken grad proven påverkar planeringen, jämförelse mellan lärare i åk 9, 2003 & 2015. Oviktad analys. Procent.

I vilken grad påverkar proven planeringen under året?	2003	2015
I hög grad	11	25
I ganska hög grad	34	49
I ganska låg grad	44	24
Nästan inte alls	11	3
<i>Total</i>	<i>100</i>	<i>100</i>

I 2015 års enkät anser lärarna i högre grad att proven påverkar planeringen under året, 45 procent svarar i ganska hög grad eller i hög grad i 2003 års enkät mot 74 procent 2015. Skillnaden är signifikant.

Bilaga 3

2016-11-18
Dnr 2014:00510 5.1.3
6 (18)

Tabell 2.2. Fördelningen för i vilken grad proven påverkar planeringen, jämförelse mellan lärare i åk 9, 2003 & 2015. 4 svarsalternativ sammanslagna till två. Viktad analys. Procent.

I vilken grad påverkar proven planeringen under året?	2003	2015
I ganska hög grad eller i hög grad	45	70
Nästan inte alls eller i ganska låg grad	55	30
<i>Total</i>	<i>100</i>	<i>100</i>

Om man jämför med procentsatserna i tabellen ovan, framgår att skillnaderna är mycket små i den viktade analysen jämfört med den oviktade. Resultaten kan därmed antas vara tämligen stabila.

Tabell 2.3. Fördelningen för i vilken grad proven påverkar planeringen, jämförelse mellan lärare i åk 9 och ämne, 2003 & 2015. 4 svarsalternativ sammanslagna till två. Procent.

Ämnesjämförelser	2003			2015		
	Sv	En	Ma	Sv	En	Ma
I vilken grad påverkar proven planeringen under året?						
I ganska hög grad eller i hög grad	54	41	41	81	66	69
Nästan inte alls eller i ganska låg grad	46	59	59	19	34	31
<i>Total</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>

Svarsfördelningarna skiljer signifikant åt mellan ämnen. I 2003 års enkät är det lärare i svenska som tycker att proven påverkar i något högre grad än i andra ämnen. I 2015 års enkät anser alla lärare i mycket högre utsträckning än 2003 tycker att proven påverkar planeringen.

Tabell 2.4. Fördelningen för i vilken grad proven påverkar planeringen, jämförelse mellan lärare i åk 9 och kön, 2003 & 2015. 4 svarsalternativ sammanslagna till två. Procent.

Jämförelser kön	2003		2015	
I vilken grad påverkar proven planeringen under året?	Kvinna	Man	Kvinna	Man
I ganska hög grad eller i hög grad	48	41	74	62
Nästan inte alls eller i ganska låg grad	52	59	26	38
<i>Total</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>

Svarsfördelningarna skiljer signifikant åt mot bakgrund av kön. Viktningen korrigerar detta. Svarsfördelningarna skiljer sig inte signifikant åt mot bakgrund av kön i 2015 års enkät

Tabell 2.5: Fördelningen för i vilken grad proven påverkar planeringen, jämförelse mellan antal år man arbetat som lärare. Avser 2015 års enkät. 4 svarsalternativ sammanslagna till två. Procent.

Antal år som lärare	2015		
	1-10 år	11-20 år	Mer än 20 år
I vilken grad påverkar proven planeringen under året?			
I ganska hög grad eller i hög grad	67	77	67
Nästan inte alls eller i ganska låg grad	33	23	33
<i>Total</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>

Svarsfördelningarna skiljer sig inte signifikant åt med anledning av antalet år som lärare.

2.2 Hur viktiga är provens effekter på lärares planering av undervisningen?

Tabell 2.6: Fördelningen över vilken vikt läraren lägger på om provens effekter på planering av undervisningen, jämförelse mellan lärare i åk 9, 2003 & 2015. Oviktad analys. Procent.

Hur viktiga är provens effekter på din planering av undervisningen?	2003	2015
Mycket viktigt	11	25
Ganska viktigt	37	48
Ganska oviktigt	42	20
Inte alls viktigt	9	3
Kan ej ta ställning	3	3
Total	100	100

Bortfallet är fem gånger större 2015 än 2003. Andelen lärare som svarat ganska viktigt eller mycket viktigt har ökat från 47 procent 2003 till 73 procent 2015. Skillnaden är signifikant.

Tabell 2.7: Fördelningen för vilken vikt läraren lägger på om provens effekter på planering av undervisningen, jämförelse mellan lärare i åk 9, 2003 & 2015. 4 svarsalternativ sammanslagna till två. Viktad analys. Procent.

Hur viktiga är provens effekter på din planering av undervisningen?	2003	2015
Ganska viktigt eller mycket viktigt	48	73
Inte alls viktigt, ganska oviktigt eller kan ej ta ställning	52	27
<i>Total</i>	<i>100</i>	<i>100</i>

Vid en jämförelse mellan procentsatserna den oviktade analysen, i tabell 2.6 och den viktade i tabell 2.7, framgår att skillnaderna är mycket små.

Bilaga 3

2016-11-18
Dnr 2014:00510 5.1.3
8 (18)

Tabell 2.8: Fördelningen för vilken vikt läraren lägger på om provens effekter på planering av undervisningen, jämförelse mellan lärare i åk 9 och kön, 2003 & 2015. 4 svarsalternativ sammanslagna till två. Procent.

Ämnesjämförelser	2003			2015		
	Sv	En	Ma	Sv	En	Ma
Hur viktiga är provens effekter på din planering av undervisningen?						
I ganska hög grad eller i hög grad	52	50	40	81	66	69
Nästan inte alls eller i ganska låg grad	48	50	60	19	34	31
<i>Total</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>

Svarsfördelningarna skiljer sig inte signifikant åt mot bakgrund av ämne i 2015 års enkät däremot gör de det i 2003 års enkät.

Tabell 2.9: Fördelningen för vilken vikt läraren lägger på om provens effekter på planering av undervisningen, jämförelse mellan lärare i åk 9 och kön, 2003 & 2015. 4 svarsalternativ sammanslagna till två. Procent.

Jämförelser kön	2003		2015	
	Kvinna	Man	Kvinna	Man
Hur viktiga är provens effekter på din planering av undervisningen?				
I ganska hög grad eller i hög grad	48	41	74	62
Nästan inte alls eller i ganska låg grad	52	59	26	38
<i>Total</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>

Svarsfördelningarna skiljer signifikant åt med anledning av kön i 2003 års enkät. Viktningen korrigerar. Svarsfördelningarna skiljer sig inte signifikant åt mot bakgrund av kön i 2015 års enkät.

Tabell 2.10: Fördelningen för vilken vikt läraren lägger på om provens effekter på planering av undervisningen, jämförelse mellan antal år man arbetat som lärare. Avser 2015 års enkät. 4 svarsalternativ sammanslagna till två. Procent.

Antal år som lärare	2015		
	1-10 år	11-20 år	Mer än 20 år
Hur viktiga är provens effekter på din planering av undervisningen?			
I ganska hög grad eller i hög grad	67	77	67
Nästan inte alls eller i ganska låg grad	33	23	33
<i>Total</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>

Svarsfördelningarna skiljer sig inte signifikant åt mot bakgrund av antalet yrkesverksamma år som lärare.

2.3 Hur proven påverkar ämnesinnehåll

Tabell 2.11. Fördelningen för i vilken grad proven påverkar ämnesinnehållet, jämförelse mellan lärare i åk 9, 2003 & 2015. Oviktad analys. Procent

I vilken grad påverkar proven ämnesinnehållet?	2003	2015
I hög grad	4	16
I ganska hög grad	28	45
I ganska låg grad	54	33
Nästan inte alls	14	5
<i>Total</i>	<i>100</i>	<i>100</i>

Tabell 2.12: Fördelningen för i vilken grad proven påverkar ämnesinnehållet, jämförelse mellan lärare i åk 9, 2003 & 2015. 4 svarsalternativ sammanslagna till två. Viktad analys. Procent.

I vilken grad påverkar proven ämnesinnehållet?	2003	2015
I ganska hög grad eller i hög grad	33	60
Nästan inte alls eller i ganska låg grad	68	40
<i>Total</i>	<i>100</i>	<i>100</i>

Bortfallet ungefär lika stort 2003 och 2015. 2015 anser lärarna i högre grad att proven påverkar ämnesinnehållet, 32 procent svarar i ganska hög grad eller i hög grad 2003 mot 62 procent 2015. Skillnaden är signifikant. Den viktade analysen visar inga större skillnader jämfört med den oviktade.

Tabell 2.13: Fördelningen för i vilken grad proven påverkar ämnesinnehållet jämförelse av variabeln kön mellan lärare i åk 9, 2003 & 2015. 4 svarsalternativ sammanslagna till två. Procent.

Jämförelser kön	2003		2015	
	kvinnor	man	kvinnor	man
I vilken grad påverkar proven ämnesinnehållet?				
I ganska hög grad eller i hög grad	31	33	62	55
Nästan inte alls eller i ganska låg grad	69	67	38	45
<i>Total</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>

Svarsfördelningarna skiljer sig inte signifikant åt med anledning av bakgrundsvariabeln kön.

Bilaga 3

2016-11-18
Dnr 2014:00510 5.1.3
10 (18)

Tabell 2.14: Fördelningen för i vilken grad proven påverkar ämnesinnehållet jämförelse av variabeln ämne mellan lärare i åk 9, 2003 & 2015. 4 svarsalternativ sammanslagna till två. Procent.

Jämförelser ämne	2003			2015		
	Sv	En	Ma	Sv	En	Ma
I vilken grad påverkar proven ämnesinnehållet?						
I ganska hög grad eller i hög grad	33	25	36	71	41	63
Nästan inte alls eller i ganska låg grad	67	75	64	29	59	37
<i>Total</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>

Svarsfördelningarna skiljer signifikant åt mot bakgrund av ämne i både 2003 och 2015 års enkäter.

Tabell 2.15: Fördelningen för i vilken grad proven påverkar ämnesinnehållet, jämförelse mellan antal år man arbetat som lärare. Avser 2015 års enkät. 4 svarsalternativ sammanslagna till två. Procent.

I vilken grad påverkar proven ämnesinnehållet?	Antal år som lärare		
	1-10 år	11-20 år	Mer än 20 år
I ganska hög grad eller i hög grad	69	62	39
Nästan inte alls eller i ganska låg grad	31	38	61
<i>Total</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>

Skillnaden är signifikant och ganska stor mellan mer erfarna lärare och mindre erfarna lärare.

2.4 Hur proven påverkar arbetssättet

Tabell 2.16: Fördelningen för i vilken grad proven påverkar arbetssättet, jämförelse mellan lärare i åk 9, 2003 & 2015. Oviktad analys. Procent

I vilken grad påverkar proven arbetssättet?	2003	2015
I hög grad	5	10
I ganska hög grad	33	44
I ganska låg grad	51	42
Nästan inte alls	11	5
<i>Total</i>	<i>100</i>	<i>100</i>

Bortfallet ungefär lika stort 2003 och 2015. I 2015 års enkät anser lärarna i högre grad att proven påverkar arbetssättet, 38 procent svarar i ganska hög grad eller i

hög grad 2003 mot 53 procent 2015. Skillnaden är mindre jämfört med föregående redovisade frågor men signifikant.³

3 På vilket sätt förbereder lärare sina elever?

I detta avsnitt presenteras de analyser som ligger till grund för jämförelser mellan 2003 års och 2015 års enkät vad gäller hur lärare förbereder eleverna i klassen inför genomförandet av nationella proven.

Samtliga tabeller utgår i detta avsnitt från frågorna: *I vilken grad förbereder du din klass särskilt inför det nationella provet i [ämne]?*

- a) Jag tar upp det ämnesinnehåll som jag tror kommer på provet
- b) Jag låter eleverna arbeta med uppgifter av liknande slag
- c) Jag informerar eleverna om sättet att bedöma provet

3.1 Lärares förberedelser inför proven avseende förmodat ämnesinnehåll

Tabell 3.1: Fördelningen för i vilken grad lärare förbereder klassen inför proven avseende ämnesinnehåll, jämförelse mellan lärare i åk 9, 2003 & 2015. Oviktad analys. Procent.

Tar upp det ämnesinnehåll jag tror kommer på provet	2003	2015
I hög grad	5	20
I ganska hög grad	26	37
I ganska låg grad	41	27
Nästan inte alls	29	17
<i>Total</i>	<i>100</i>	<i>100</i>

I 2015 års enkät anser lärarna i högre grad att proven påverkar graden av hur läraren förbereder sin klass inför provet med avseende på ämnesinnehåll. 30 procent svarar i ganska hög grad eller i hög grad 2003 jämfört med 57 procent 2015. Skillnaden är signifikant.

Tabell 3.2: Fördelningen för i vilken grad lärare förbereder klassen inför proven ämnesinnehåll, jämförelse mellan lärare i åk 9, 2003 & 2015. 4 svarsalternativ sammanslagna till två. Viktad analys. Procent.

Tar upp det ämnesinnehåll jag tror kommer på provet	2003	2015
I ganska hög grad eller i hög grad	30	56
Nästan inte alls eller i ganska låg grad	70	44
<i>Total</i>	<i>100</i>	<i>100</i>

Den viktade analysen visar små skillnader jämfört med den oviktade analysen.

³ Eftersom skillnaderna är mindre, jämfört med frågorna ovan, har inga analyser på undergrupper gjorts.

Bilaga 3

2016-11-18
Dnr 2014:00510 5.1.3
12 (18)

Tabell 3.3: Fördelningen för i vilken grad lärare förbereder klassen inför proven ämnesinnehåll, jämförelse mellan lärare i åk 9 och ämne, 2003 & 2015. 4 svarsalternativ sammanslagna till två. Procent.

Ämnesjämförelser	2003			2015		
	Sv	En	Ma	Sv	En	Ma
Tar upp det ämnesinnehåll jag tror kommer på provet						
I ganska hög grad eller i hög grad	30	23	36	71	41	63
Nästan inte alls eller i ganska låg grad	70	77	64	29	59	37
<i>Total</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>

Vad gäller jämförelser mellan hur lärare förbereder klassen inför provet avseende förmodat ämnesinnehåll visar analyserna att svarsfördelningarna skiljer signifikant åt med anledning av ämne i 2003 års enkät, särskilt mellan svenska och engelska är skillnaderna stora. Även i 2015 års enkät svarsfördelningarna skiljer signifikant åt mellan ämnesproven.

Tabell 3.4: Fördelningen för i vilken grad lärare förbereder klassen inför proven ämnesinnehåll, jämförelse mellan lärare i åk 9 och kön, 2003 & 2015. 4 svarsalternativ sammanslagna till två. Procent.

Jämförelser kön	2003		2015	
	Kvinna	Man	Kvinna	Man
Tar upp det ämnesinnehåll jag tror kommer på provet				
I ganska hög grad eller i hög grad	29	31	62	55
Nästan inte alls eller i ganska låg grad	71	69	38	45
<i>Total</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>

Svarsfördelningarna skiljer inte signifikant med anledning av kön.

Tabell 3.5: Fördelningen för i vilken grad lärare förbereder klassen inför proven ämnesinnehåll, jämförelse mellan lärare i åk 9 och antal år som lärare, Avser 2015 års enkät. 4 svarsalternativ sammanslagna till två. Procent.

Antal år som lärare	2015		
	1-10 år	11-20 år	Mer än 20 år
Tar upp det ämnesinnehåll jag tror kommer på provet			
I ganska hög grad eller i hög grad	65	54	55
Nästan inte alls eller i ganska låg grad	35	46	45
<i>Total</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>

Svarsfördelningarna skiljer inte signifikant med anledning av antalet år man arbetat som lärare.

3.2 Lärares förberedelser inför proven genom att låta eleverna arbeta med liknande uppgifter

Tabell 3.6: Fördelningen för i vilken grad lärare förbereder klassen inför proven genom att arbeta med liknande uppgifter, jämförelse mellan lärare i åk 9, 2003 & 2015. Oviktad analys. Procent.

Läraren låter eleverna arbeta med liknande uppgifter inför provet	2003	2015
I hög grad	13	37
I ganska hög grad	41	50
I ganska låg grad	36	12
Nästan inte alls	11	1
<i>Total</i>	<i>100</i>	<i>100</i>

54 procent svarar i ganska hög grad eller i hög grad i 2003 års enkät mot 86 procent 2015. Skillnaden är signifikant.

Tabell 3.7: Fördelningen för i vilken grad lärare förbereder klassen inför proven genom att arbeta med liknande uppgifter, jämförelse mellan lärare i åk 9, 2003 & 2015. 4 svarsalternativ sammanslagna till två. Viktad analys. Procent.

Läraren låter eleverna arbeta med liknande uppgifter inför provet	2003	2015
I ganska hög grad eller i hög grad	55	88
Nästan inte alls eller i ganska låg grad	45	12
<i>Total</i>	<i>100</i>	<i>100</i>

Den viktade analysen visar små skillnader jämfört med den oviktade analysen.

Tabell 3.8: Fördelningen för i vilken grad lärare förbereder klassen inför proven genom att arbeta med liknande uppgifter, jämförelse mellan lärare i åk 9 och ämne, 2003 & 2015. 4 svarsalternativ sammanslagna till två. Procent.

Ämnesjämförelser	2003			2015		
	Sv	En	Ma	Sv	En	Ma
Läraren låter eleverna arbeta med liknande uppgifter inför provet						
I ganska hög grad eller i hög grad	62	57	44	89	83	85
Nästan inte alls eller i ganska låg grad	38	43	56	11	17	15
<i>Total</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>

Svarsfördelningarna på om lärare förbereder eleverna genom att låta dem arbeta med liknande uppgifter (det vi benämner ”provkunskap” i rapporten) skiljer sig signifikant åt mellan ämnesproven 2003. Svarsfördelningarna skiljer sig dock inte signifikant åt mellan ämnesproven i 2015 års enkät.

Bilaga 3

2016-11-18
Dnr 2014:00510 5.1.3
14 (18)

Tabell 3.9: Fördelningen för i vilken grad lärare förbereder klassen inför proven genom att arbeta med liknande uppgifter, jämförelse mellan lärare i åk 9 och kön, 2003 & 2015. 4 svarsalternativ sammanslagna till två. Procent.

Jämförelser kön	2003		2015	
	Kvinna	Man	Kvinna	Man
Läraren låter eleverna arbeta med liknande uppgifter inför provet				
I ganska hög grad eller i hög grad	60	43	57	59
Nästan inte alls eller i ganska låg grad	40	57	44	42
<i>Total</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>

Svarsfördelningarna skiljer signifikant åt mellan könen i 2003 års enkät. I 2015 års enkät är skillnaderna inte signifikanta.

Tabell 3.10: Fördelningen för i vilken grad lärare förbereder klassen inför proven genom att arbeta med liknande uppgifter, jämförelse mellan lärare i åk 9 och antal år som lärare, Avser 2015 års enkät. 4 svarsalternativ sammanslagna till två. Procent.

Antal år som lärare	2015		
	1-10 år	11-20 år	Mer än 20 år
Läraren låter eleverna arbeta med liknande uppgifter inför provet			
I ganska hög grad eller i hög grad	94	88	75
Nästan inte alls eller i ganska låg grad	6	12	25
<i>Total</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>

Skillnaden är signifikant, och ganska stor, mellan mer erfarna lärare och mindre erfarna lärare.

3.3 Lärares förberedelser inför proven genom att informera eleverna om sättet att bedöma provet

Tabell 3.11: Fördelningen för i vilken grad lärare förbereder klassen inför proven genom att informera hur provet bedöms, jämförelse mellan lärare i åk 9, 2003 & 2015. Oviktad analys. Procent.

Läraren låter eleverna arbeta med liknande uppgifter inför provet	2003	2015
I hög grad	13	37
I ganska hög grad	41	50
I ganska låg grad	36	12
Nästan inte alls	11	1
<i>Total</i>	<i>100</i>	<i>100</i>

I 2015 års enkät anser lärarna i högre grad att de informerar hur provet bedöms. I 2003 års enkät svarar 84 procent i ganska hög grad eller i hög grad jämfört med 93

procent i 2015 års enkät. Skillnaden är mindre än för föregående två delfrågor men dock signifikant.

Tabell 3.12: Fördelningen för i vilken grad lärare förbereder klassen inför proven genom att informera hur provet bedöms, jämförelse mellan lärare i åk 9, 2003 & 2015. 4 svarsalternativ sammanslagna till två. Viktad analys. Procent.

Läraren låter eleverna arbeta med liknande uppgifter inför provet	2003	2015
I ganska hög grad eller i hög grad	84	93
Nästan inte alls eller i ganska låg grad	16	7
<i>Total</i>	<i>100</i>	<i>100</i>

Den viktade analysen visar inga direkta skillnader jämfört den oviktade, detta bekräftar resultatet.

Tabell 3.13: Fördelningen för i vilken grad lärare förbereder klassen inför proven genom att informera hur provet bedöms, jämförelse mellan lärare i åk 9 och ämne, 2003 & 2015. 4 svarsalternativ sammanslagna till två. Procent.

Ämnesjämförelser	2003			2015		
	Sv	En	Ma	Sv	En	Ma
Läraren låter eleverna arbeta med liknande uppgifter inför provet						
I ganska hög grad eller i hög grad	86	85	82	93	91	94
Nästan inte alls eller i ganska låg grad	14	15	18	7	9	6
<i>Total</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>

Svarsfördelningarna på om lärare förbereder eleverna genom att informera om sättet provet bedöms på skiljer sig inte signifikant åt mellan ämnesproven vare sig 2003 eller 2015.

Tabell 3.14: Fördelningen för i vilken grad lärare förbereder klassen inför proven genom att informera hur provet bedöms, jämförelse mellan lärare i åk 9 och kön, 2003 & 2015. 4 svarsalternativ sammanslagna till två. Procent.

Jämförelser kön	2003		2015	
Läraren låter eleverna arbeta med liknande uppgifter inför provet	Kvinna	Man	Kvinna	Man
I ganska hög grad eller i hög grad	87	80	87	93
Nästan inte alls eller i ganska låg grad	13	20	13	8
<i>Total</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>

Svarsfördelningarna skiljer signifikant åt mellan könen i 2003 års enkät. I 2015 års enkät är skillnaderna inte signifikanta.

2016-11-18
Dnr 2014:00510 5.1.3
16 (18)

Tabell 3.15: Fördelningen för i vilken grad lärare förbereder klassen inför proven genom att informera hur provet bedöms, jämförelse mellan lärare i åk 9 och antal år som lärare, Avser 2015 års enkät. 4 svarsalternativ sammanslagna till två. Procent.

Antal år som lärare	2015		
	1-10 år	11-20 år	Mer än 20 år
Läraren låter eleverna arbeta med liknande uppgifter inför provet			
I ganska hög grad eller i hög grad	94	95	91
Nästan inte alls eller i ganska låg grad	6	5	9
<i>Total</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>

Skillnaden är inte signifikant mellan lärare med fler antal år i yrket och de med färre antal år som lärare.

3.4 Anser lärare att proven missgynnar vissa grupper av elever?

I detta avsnitt presenteras de analyser som ligger till grund för jämförelser mellan 2003 års och 2015 års enkät vad gäller om lärare anser att nationella proven på något sätt anser att provet missgynnar elever med annat modersmål än svenska.

Tabell 3.16: Fördelningen för om lärare anser att du att det nationella provet på något sätt missgynnar elever med annat modersmål än svenska. Jämförelse mellan lärare i åk 9, 2003 & 2015. Oviktad analys. Procent.

Fördelningen för huruvida läraren anser att det nationella provet på något sätt missgynnar elever med annat modersmål än svenska	2003	2015
Ja	14	30
I någon mån	22	40
Nej	12	24
Vet ej/Kan ej ta ställning	52	7
<i>Total</i>	<i>100</i>	<i>100</i>

Bortfallet är tre gånger större i 2015 års enkät jämfört med 2003 års enkät 2003. Andelen lärare som svarat ”vet ej/kan ej ta ställning” har minskat från 52 procent 2003 till 7 procent 2015. Den gruppen har fördelat sig jämnt över de andra svarsalternativen, så fördelningarna 2003 och 2015 är proportionerliga. Det vill säga andelen lärare som svarat ”ja”, ”i någon mån” eller ”nej” är samtliga dubbelt så stora 2015 jämfört med 2003. Förändringarna i samtliga kategorier är därför signifikanta.⁴

3.5 Anser lärare att proven prioriterar kunskaper som är lätta att mäta?

Tabell 3.17: Fördelningen för om lärare anser att proven prioriterar kunskaper som är lätta att mäta. Jämförelse mellan lärare i åk 9, 2003 & 2015. Oviktad analys. Procent.

Anser du att proven prioriterar kunskaper som är lätta att mäta?	2003	2015
Instämmer:		
Helt	3	6
Till stor del	18	29
Delvis	44	46
Inte alls	32	16
Ej aktuellt/kan ej ta ställning	4	3
<i>Total</i>	<i>100</i>	<i>100</i>

Bortfallet är tre gånger större i 2015 års enkät jämfört med 2003 års enkät. Andelen lärare som svarat ”instämmer till stor del” eller ”helt” har ökat från 20 procent 2003 till 35 procent 2015. Skillnaden är signifikant.⁵

⁴ Inga ytterligare analyser på undergrupper har gjorts i detta fall.

⁵ Inga ytterligare analyser på undergrupper har gjorts i detta fall.

2016-11-18
Dnr 2014:00510 5.1.3
18 (18)

3.6 Anser lärare att proven är krångliga att hantera?

Tabell 3.18: Fördelningen för om lärare anser att proven är krångliga att hantera. Jämförelse mellan lärare i åk 9, 2003 & 2015. Oviktad analys. Procent.

Hur väl stämmer följande påståenden med din erfarenhet/uppfattning?	2003	2015
c) Proven är krångliga att hantera		
Instämmer:		
Helt	12	8
Till stor del	19	13
Delvis	40	42
Inte alls	27	34
Ej aktuellt/kan ej ta ställning	3	3
<i>Total</i>	<i>100</i>	<i>100</i>

Bortfallet är tre gånger större i 2015 års enkät jämfört med 2003. Andelen lärare som svarat instämmer ”till stor del” eller instämmer ”helt” har minskat från 30 procent 2003 till 21 procent 2015. Skillnaden är signifikant.⁶

⁶ Inga ytterligare analyser på undergrupper har gjorts i detta fall.